

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:

Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, kigyó-utca 9. szám.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

A botrányok városa.

Azok a revolver lövések, a melyek a tegnapi hajnali órákban három életet kioltottak, egyet pedig a halál küszöbére dobtak, ismét városunk felé fordítja az ország figyelmét.

Megdöbbennek sokan, hogy olyan gyors egymásutánban következik botrány botrány után. A véletlen kegyetlen játékát látják sokan benne, azt hiszik, hogy ezeket a dolgokat elháríthatlan szerencsétlenségnek kell tekinteni, a minő szerencsétlenség embert, várost egyformán érhet. Pedig mindez nem véletlen! Vakság kell, hogy be ne ismerjük azt, hogy viszonyainkban, kétségbeesztő városi adminisztrációnk sokszoros hibáiban kereshető és található fel mind eme botrányoknak forrása.

Mikor egy félévvel ezelőtt feltártuk e város erkölcsi romlottságát, reá mutattunk e baj forrására, megirtuk már akkor, hogy erkölcsi súlyedésünket maga a rendőrség hivatalos hatalmával segíti elő és terjeszti hivatalos hatalmával az erkölcselenséget.

Azóta Seidel és Hegyi belebuktak a körülöttük kavargó örvénybe, és kihullott a rendőrség kebeléből, még egy két kisebb alak, átvette a főkapitányság vezetését két

becsületes ember, Reé és Polczer, — ennyi az egész változás. A személyzet megváltozott, az adminisztratív kezelés becsületesebb és rendeztebb lett, de a szellem, a mely rendőrségünket átlengi, az nem változott, valamint a közérköléség emelésére sem történt egyetlen energikus intézkedés sem, mintha nem akarnának azon változtatni, vagy mintha abban biznának, hogy a pocsolva vize önmagától desztillálódik.

▲ morális súlyedést megakadályozni, kivül esik azon a gondoskodási körön, a mely Havranek polgármester működését betölti. Az ő gondoljai sok mindenre kiterjednek, igyekszik nevezetesen megrongált tekintélyét kireparálni, elvesztett népszerűségét visszaszerezni s még arra is van ideje, hogy ravasz terveket eszeljen ki, hogy adott becsületszavát óvatosan, miképpen lehet megszegni, — de azon, hogy a város morális állapotait miképpen lehet emelni; hogy e püspöki város lakosságát miképpen lehetne arra az erkölcsi színvonalra emelni, a melyet tőle joggal vár mindenki, az igazán nem tartozik ő Nagyságának gondoljai közé. Ilyen volt ő egész életén át. Fontos volt előtte, ha érdeke kívánta, első rangú kérdés, — a melyre gondolkozási időt kért, — hogy hol épüljön föl az új városháza, de hogy e város fejlődése mit kíván,

hogy város érdeke mit követel, — hogy a város hogyan épüljön fel nagy bajaiból, ennek a gondja nem háborította éjjeli nyugalmát soha.

Seidel nincs többé a rendőrség élén, de sajnos kell bevallanunk, hogy közérkölcseink mit sem javultak. Tischler Fanni ajtaja újból kinyitott, amint a vihar elvonult. Hetek óta tudjuk és megfigyeljük ezt, várva, hogy az erélyes Polczer miképpen fog föllépni. Sajnos hiába várjuk. Vagy Polczer régi erélye, vagy pedig a külső ügyekben való tájékozottsága hiányzik már belőle. Hja! — a rendszer géppé avat mindenkét, s a városházi adminisztrációnak, a polgármester irányelvei szerint való vezetéséhez vagy hozzá szokik valaki, vagy megszökik tőle!

De nem csak a városban, a városházán sem változott e tekintetben semmi. Űzik ott ma is a leányiferalást, csak most más vette át Hegyi örökét, bizonyosságú annak, hogy hiába akarjuk megfoltozni ezt a korhadt rendszert, mindég másutt fog kilyukadni, és az semmit sem változtat a dolgon, hogy a személyzet ma más, mint volt. A szemétdombról kitéphetjük a dudvát, a piszkos szemét maga ujat fog növelni helyén.

Ha ismerjük a város romlott erkölcsait,

A Dauphin halála.

— A „Fejérmegyei Napló“ tárczája. —

Dandet Alfonz után: Giulio Lucasproni.

A kis dauphin beteg, a kis dauphin megfog halni... Az oltáriszentség éjjel-nappal ki van téve az oltáron, gyertyák ezrei lobognak, ezek hó imádsága száll az ég felé a kis koronaherceg életéért. A régi székesfejérváros utozái szomorúan elhagyatva állanak, haragszó nem hallik. A kocsi is csak lépésben hajtva közelednek... A kastély bejáratánál kíváncsiak se-rege gyűl össze, bámulva a rács mögött a jól táplált aranyos egyenruhában pompázó svájcziaikat, kik az udvarban fontoskodó arczal beszélgetnek.

Az egész kastély nagy mozgásban van... Kamarások, udvarmesterek szaladgálnak a lépcsőkön föl s alá... A folyosókon ezüstruhákban apródok, udvari urak tolonganak, csoportokban verődnek össze, suttogva a legújabb híreket. A széles lépcsőfordulónál könnyekben úszó udvari dámák hajlonganak egymás előtt, törölgetve szemüket remekül kivarrott csipkekendőikkel.

A téli kertben nagy sereg orvos tart konziliumot. Az üvegtáblákon keresztült láthatni jól, hogy emelgetik fekete kabátjuk ujjait, hogy integetnek allonge-parókáikkal. A kis dauphin nevelője és főlovásza föl s alá járnak az ajtó előtt leve a fakultás határozatát. A kukták nem is köszönnek mikor el-elmennek előttük. A főlovászmester úgy káromkodik, mint egy pogány, a nevelő ur Horácz verseit mondogatja... Elzalatt alulról az udvari istállók felől hosszú panaszos nyerítés hangzik föl. A kis dauphin kedvencz hátaolva nyerített, me-

lyet a lovászok magára hagytak, azért kesereg üres jászla előtt.

És a király? Hol van ő felsége a király? A király a kastély sarkotermébe zárkózott, egészen egyedül... A felséges urak nem szeretik, ha sirni látják őket... Ami a királynét illeti, az persze egészen más. A kis dauphin ágyán ülve, csak úgy uszik a könyben, csak úgy zokog, mintha valami polgárrasszony lenne. Csipkés ágyán, bezárt szemekkel nyugszik a kis dauphin, fehérebben, mint a párna, a melyre fejét lehajította. Azt hinné az ember alszik; de nem. A kis dauphin nem alszik... Anyja felé fordult s meglátva, hogy az sir, megszólal:

— Királyné asszonyom, miért sir kegyed? Igazán azt hiszi, hogy meghalok?

A királyné felelne, de zokogásba fulladnak szavai.

— No, de ne sirjon, királyasszony: ön feleli, hogy én dauphin vagyok, s hogy egy dauphin nem halhat meg így...

A királyasszony még hevesebben zokog, úgy, hogy a kis dauphin felelni kezd.

— Hollá! — kiált gyöngé hangon — nem akarom, hogy a halál elvegyen, s teszék is róla, hogy odáig ne jöhessen. Rögön jöjjön ide negyven erős testőr, hogy ágyamat őrizzék! Negyven ágyu álljon ablakom alatt éjjel-nappal égő kanócokkal! Jaj a halálnak ha közeledni mer hozzám!...

A királyasszony hogy ne szegje kedvét a gyermeknek int egyet. Csakhamar hallani, a mint az udvaron a nagy ágyuk végig dübörögnek s negyven testőr vonul be a betegszobába. Vén harcosok szürke szakállal. Láttukra a kis dauphin tapsolni kezd. Egyet meg is ismer, elő is szólit közülök.

— Vén lotharingi te...

A vén harcos odalép az ágyhoz.

— Szeretlek téged öreg lotharingim. Jöjj ide, mutasd meg szabályaid... Ha a halál ide jön, ugy-e levágod véle?

A lotharingi felel:

— Igen, Monseigneur...

Hanem bizony két nagy könnyecsepp gördül végig marcsona arczán.

E perczben az udvari pap lép a kis dauphin ágyához, s megmutatva neki a feszületet, hosszabb ideig beszél hozzá félhangon. A kis dauphin csodálkozó arczal hallgatja s egyszerre csak félbeszakítja őt:

— Nagyon jól értem én, abbé a mit mond; de hát nem halhatna meg helyettem az én kis Beppó barátom, ha sok pénzt adnánk neki?...

A pap tovább suttog, de a kis dauphin sehogyse akarja bevenni, a mit mond. Végre a pap elhalgat, mire a kis herczeg veszi át a szót mély sóhajjal:

— Minden a mit abbé ur beszél, nagyon szomorú! De egy mégis vigasztal: ott is, a csillagok honába, dauphin leszek... Tudom, hogy a jó Isten rokonom, s úgy fog bánni velem, a mint engem megillet...

Majd édes anyjához fordulva hozzátesszi: — Hozzák ide legszebb ruháimat, fehér hermelin palástomat, bársony keztüimet. Az angyalok tisztelőtérre diszbe öltözöm, s mint dauphin lépek a paradicsomba...

A pap harmadszor is a dauphin fölé hajlik s beszél hozzá csöndesen, hosszasan. Egyszerre a kis dauphin megharagszik, s belevág: — De hát akkor — így kiált — nem érdemes dauphin-nek lenni!

Ezzel a talnak fordul a kis herczeg és sir keservesen.

akkor nem döbentünk meg az erkölcsi elfajulás ama nyilvánulása hallatára, ami tegnap reggel két éjjeli mulató helyen lejátszódott. Hiszen az csak természetes, hogy a ki lépten-nyomon az erkölcssteleniséget látja, az maga is erkölcsstelen lesz. Azzá kellett lennie annak a két szerencsétlen csizmadia legénynek is, a kik nem láttak maguk körül egyebet, az erkölcsstelenségnél. Nálunk is megvolt a jó akarat, hogy korlátozzuk az erkölcssteleniséget. Városi-státutum megszabta a nyilvános házak maximumát. Nevetséges! Hiszen nem azért van a rendőrség, hogy fölfogja e korlátozást szükségét, hanem azért, hogy azt kijátsza más uton. Mert lehet-e egyébként tekinteni azt, hogy az éjjeli pillék neve alatt említett hölgyeknek bárczás engedélyt ad az erkölcssteleniségre? Igen, mi az erkölcssteleniségben elértük azt a magas színvonalat immár, a melyet a világváros Páris. Vannak nyilvános házaink és bárczás hölgyeink, — Páris sincsen modernebbül berendezkedve az erkölcssteleniségre! Az már aztán más kérdés, hogy egyéb intézményeinkben mennyivel vagyunk előbbre Kutya-Bagosnál? A polgármester ur bizony megelégedett konstataálja, hogy elértük Párist, de mi szomorkodunk e felett, mert tudjuk, hogy a világvárosnak csak erkölcssteleniségét értük utol.

Ne ítéljük el tehát pusztán azt a két megvadult legényt, a mikor ezt a kérdést elbiráljuk, hanem nézzük közérkölcseink romlott állapotát, a mely között elromlana a legjobb is és igyekezzünk segíteni e rettenetes állapotokon. Értsen meg minden ember, s legyen rajta mindenki, hogy segítsen romba dönteni azt az átkos rendszert, amely egyedüli veszedelmünk.

Néppárti gyűlések.

Mig a parlament különböző pártjai álmos unalommal tértek a késő nyári pihenőre, addig a néppárt képviselői bejárják kerületeiket és beszámolnak a népek egy éves működésükről. E beszámoló beszédeket összekötik nagy kerületi népgyűlésekkel, a melyre összegyűlnek a szomszéd kerületek népei is, hogy hallják a néppárt programját ismételtelen kifejezve s hogy hallják mit tett s mennyiben igyekezett az ország érdekeit megvédelmezni ez egy év alatt a néppárt a parlamentben.

Az elmúlt vasárnap *Asbóth* János a néppártnak ez a kitünő tagja tartotta meg beszámolóját *Nagy-Martonban*, hová itj. *Zichy* János és *Zichy* Aladár grófok is elkísérték. A másfél-órás tartó hatalmas beszédet mintegy négyezer ember hallgatta végig s fogadta a legnagyobb lelkesedéssel.

Ugyancsak vasárnap, e hó 19-én tartotta a *lövői* kerület képviselője *Páder* Rezső is beszámoló beszédét, melyet a környékből összegyűlt mintegy 4-5 ezer ember hallgatott végig.

Kiváló jelentőséget és értéket szerzett a népgyűlésnek, hogy megjelent azon a néppárt lelkes vezére *Zichy* Nándor gróf is, Dr. *Major* Ferencz és *Mocsy* Antal orsz. képviselők társaságában.

A megnyitói beszédet *Zichy* Nándor gróf tartotta s utána *Páder* Rezső mondotta el nagyhatalás beszámoló beszédét. Szóltak még Dr. *Major* Ferencz és *Mocsy* Antal képviselők is, a kiknek lelkes beszédei nagy hatást gyakoroltak az egybegyűlt népre. A népgyűlést *Zichy* Nándor gróf záróbeszéde fejezte be, a melyben az egész gyűlés eredményét összefoglalta a nép előtt.

A legközelebbi vasárnap e hó 26-án ismét két néppárti gyűlés lesz, a melyre vonatkozólag a következő meghívókat küldötték szét:

Meghívó: Pestmegyében is termékeny talajra találván a néppárt, *Mogyoródon*, 1897. szeptember 26-án, vasárnap délután 3 órakor a templom-téren néppárti gyűlést fogunk tartani,

a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitói. Tartja: *Esterházy* Miklós Mór gróf. 2. Az új rend"ről. Tartja: *Lepsényi* Miklós orsz. képvis. 3. Közgazdaságunk bajairól. Tartja: *Mocsy* Antal orsz. képvis. 4. A néppártól. Tartja: *Simonyi* Semadám Sándor dr. ügyvéd. 5. Elnöki zárszó. — *Mogyoródon*. 1897. szeptember 16. A rendezőség.

Meghívó: Tanuljék adandók annak, hogy Vasvármegyében, minden üldöztetés ellenére, él és működik a néppárt, *Vasvárott*, 1897. szept. 26-án, vasárnap délután 1/4 órakor a templom előtt való téren, néppárti gyűlést fogunk tartani, a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitói. Tartja: *Zichy* Aladár gr. 2. *Buzáth* Ferencz orsz. képvis. beszámoló beszéde. 3. Közgazdaságunk bajairól. Tartja: *Major* Ferencz dr. orsz. képvis. 4. A néppártól. Tartja: *Kálmán* Károly, orsz. képvis. 5. Elnöki zárszó. — *Vasvárott*, 1897. szept. 14-én. A rendezőség.

Arató sztrájk.

Augusztus hó 2-án *Fiáth* Pál báró főispán fölkérésére a megye birtokosai értekezletet tartottak a megyeházán, a mely alkalommal az arató sztrájk okaival s az azok ellen való védekezés eszközeivel foglalkoztak.

Miután a vélemények nagyon szétágazók voltak, *Libits* Adolf indítványára egy szűkebb körű bizottságra bízták, hogy az értekezlet eredményét egy emlékiratban terjessze a megyei közgyűlés elé.

Az emlékirat felkészült s a következőkép szól:

Tekintetes Törvényhatósági Közgyűlés!

A mélt. báró *Fiáth* Pál főispán ur meghívására összeült gazdaközönségi értekezlet megbízásából és a megyei gazdasági egylet hozzájárulásából van szerencsénk alólítottaknak az 1897. évben lezajlott mezei munkás mozgalom folytán szükségessé vált teendőkre nézve értekezlet megállapított véleményét a Tek. Törvényhatósági Közgyűlés elé a következőkben előterjeszteni:

A lefolyt munkás mozgalom — sztrájk — okainak kutatásánál az értekezlet a megyénkbeli mezei munkás nép kereseti és megélhetési

Megfogatlak...

Írta: *Ahasverus*.

Volt egyszer egy édes, barnahajú leány, akit — mert nagyon tiszta fehér arca volt — elneveztek Gyöngyvirágnak.

Hát bizony ugy is néz-tt az ki, kezdve a kis piczi, selyemcsokros cipőcskéjéig fel egész a lenge, repülő tüll kalapig, minden hófehér volt rajta. Söt még a hajába is — abba a hullámos, a la vögre hátra fésült, barna hajába két nagy, félig nyitott fehér szegfűt tűzött.

Mikor végigsétált az utcán, könnyű apró léptekkel, hullámos batiszt ruhája ide-oda lobbanásával sok szem akadt meg rajta. De ő csak ment; előtte, körülötte fiatal emberek, akik möhön, vágyó tekintettel lesték a bájos kék szempár fel-felragyogását, a piczi, félig nyíló ajkak gyermekek mosolyát.

Egy nap aztán a mamáján kívül — egy válas ifjú haladt bizonyos közelségben a leányhoz sötét, lángszító tekintetével beleveszve a nyílt szempár édes, olvadó k-ségébe.

Az irigység itt is ott is szavakban keresett utat magának, de ők ezt nem bánták, vagy talán nem is vették észre; csak néztek egymásra és mosolyogtak, összereszkett mind a kettő, ha a kezük véletlenül egymáshoz tévedt.

Ez a véletlen pedig igen gyakran megtörtént, hisz mindkettő fiatal, életvidám természetű volt és a szívöket az a hatalmas érzés mozgatta, a mit az hatalmas naturalisták örökléznak neveznek, ilyen magamafajta filiszter meg szerelmenek.

Andor — mert ő volt a daliás ifjú — elvégre nem bírta tovább a boldogító, d. kinos

bizonytalanságot, elhatározta, hogy még ma beszél Rózsikájával a jövőjéről. Hadd tudja meg mielőbb, van-e számára boldogság is ebben az életben.

Déltájban elment hát Rózsikáékhoz. Rosszkor jött, vendégeik voltak. Csak egy pillanat tetszett kedvezőnek, a midőn benfentes létére az asztalterítésnél segédkezett. A mama eltávozott az ebédelőből s Andor mohó vágygyal közeledett a lánykához.

— Édes Rózsika — így szólt reszkető hangon — már rég vágytam arra a pillanatra, hegy megmondjam...

— Jaj ne Andor, csak most ne, vág közbe Rózsika kipirult arccal s szende sejtellemmel az ablakfüggönyökhöz menekül.

Időközben a mama is belépett s szegény Andornak egyetlen vigasza a tervbe vett délutáni kirándulás lett. Virág nem várja ugy a harmatot, a hagymázos a napot, a gyermek-leány nem várja talán oly sóvárgással az aracsókot, mint a hogy Andor a délutáni séta idejéig.

El is indultak e kertek alján ki a szabadba, a Garam balpartjára. A vadrózsa kaczerül forgatta rózsaszínű szirmait, amelyeken a hajnali eső gyöngyharmatja gyémántként ragyogott. A pajkos szellő pedig lopva csókot nyomott reája s fűrgén, vidáman szökölt tovább, magával vive bódító, mámoros illatát. A nap arany sugarai áttörtek a fák zöld lombjai között, a fényes szárnyu bogarak zümmögve röpködtek ide s tova a tiszta, friss levegőben.

Különbön esend honolt mindenfelé, csak a madarak danája, a szellő suttogása és a Garam csobogása vegyült édes harmóniába, amely oly

kimondhatatlan érzelmeket fakasztott az ifjú lények szívében, a kik némán haladtak egymás mellett.

Az egész természet örülni látszott boldogságuknak, örült Rózsika jövetelének; a gyöngyvirág hangos csilingeléssel fogadta, a pipacs, buzavirág, százsorszép és halvány druszája, a vadrózsa odahajoltak utjába, hadd szakassa le őket s kösse bokrába. Szédett is egy csokorra valót, amiben Andor nagyban segédkezett és boldog volt, ha egy-egy elismerő pillantásban részesült.

Buja, nehéz illat áradt a virágokból s a ragyogó napfényben tarka-barka pillangók röpködtek és szerelmesen játszadoztak. Rózsika a sok virágzedsébe, lepke kergetőzésbe szinte teljesen belefáradt, amidőn egy gyönyörű Apolló-lepke röpködte körül lenge alakját. Birni akarta. Utána szalad, de ez rosszat sejtve ügyesen száll bokorról bokorra. Rózsika melle zihál, arca kipirul, izmai megfeszülnek a fáradtságtól; a birvágy sarkalja s eltelejti a fáradalmakat. Andor alig tudta a gyors tünder lábait követni.

Végre egy tisztáshoz értek, a hol a pille lepíhent. Rózsika lassu léptekkel közeledik feléje, ráveti fehér kalapját s örömjongva felkiált: — Megfogatlak.

Emben a pillanatban Andor is ott terem s az örömtől és kéjtől reszkető leánykát magához vonja.

Megfogatlak — kiáltja — és Rózsika öntudatlanul engedi, hogy a szeretett férfi megölelje, forró csókot nyomjon hajára, szemére, homlokára, piczi piros ajakára.

viszonyait vizsgálva, azon meggyőződésre jutott, hogy ezek a munkások néve aránylag oly kedvezők, hogy a mozgalom indító okán egyáltalában nem szolgálhattak.

Elégé ismert, de statisztikailag is megállapított tény az, hogy Fejérmegye a gazdaság belterjességével mindinkább fokozódó munkás szükségletét a saját gyér lakosságából fedezni nem képes és hogy ennél fogva nálunk az összes mezőgazdasági munkák ára lényegesen drágább, a mezei munkás keresete ellenben megtehetően nagyobb, mint az ország más részében.

A fejérmegyei mezei munkásnak évi átlagos 230—250 forint keresete 20—25%-tálval rugóbbre, mint a Dunántúl egyéb vidékein és 35—40%-al nagyobb, mint a mennyit a munkás az ország munkás viszonyokra kedvezőtlen vidékein keres.

Hogy pedig a lefolyt mozgalom a munkásra a megyénk átlagánál is kedvezőbb viszonyokkal bíró dunaparti vidékről indult ki, — hogy az igazság épen ezen a vidéken talált termékeny talajra — világosan bizonyítja azt, — hogy ezen agrár szociálistizmusnak nevezett mozgalom, tán egyes kivételektől eltekintve, nem a kedvezőtlen megélhetési viszonyokban, hanem mesterséges igazságban leli alapját.

Ebből folyólag az értekezlet azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy bár lehet mezei munkásaink kereseti viszonyait szabályozni és rendezni, hogy ámbár ezt tennünk a változott mezőgazdasági viszonyok folytán felette szükséges is, — mégis a munka árának emelése által e nép keresetét javítani mezőgazdaságunk jelen válságos helyzetében, úgy teljesen lehetetlen, mint célt helyezett eljárás volna.

Sajnos, hogy ezen nálunk meglepetésszerűen támadt arató sztrájk úgy hatóságainkat, mint a gazdaközönseget egész készületlenül érvén, felette valószínűvé teszi azt, mit a naponta tapasztalható jelenségek is bizonyítani látszanak, hogy az arató sztrájk a jövő aratási időnyben, tekintet nélkül a termés minőségére, nemcsak a mozgalom eddigi színhelyén, hanem megyénk nagyobb területén is ismétlődni fog, ha ideje korán helyes ellenrendszabályokat alkalmazni nem sikerül.

Úgy a hogy viszonyaink jelenleg állanak hihetőnek látszik az, hogy gazdánk a kellő mennyiségben kinalkozó idegen munkások fogadása által iparkodnának a jövő aratási időny veszélyeit maguktól elhárítani. Az értekezlet, bízva az általa javasolt rendszabályok hatályaosságában, úgy a gazdaközönseget, mint a munkás nép érdekében óva inti gazdáinkat, hogy szükség nélkül a kinalkozó helybeli munkás erőt ne mellőznék.

Midőn az értekezlet az alantabb megjelölendő irányban, hatóságaink sürgős és erélyes intézkedését javasolja, egyttal kötelességeinek tartja gazdaközönségünket arra figyelmeztetni, hogy a hatósági rendszabályok, a szükségelt társadalmi tevékenységet ugyan támogatják, de azt pótolni sohasem lesznek képesek.

A gazdák a munkás néppel szemben tanúsítanak higgadt jóakaratu eljárást, de midőn a megtevesztett nép követelésekkel, vagy erőszakosan lép fel, midőn az enyhébb eszközök hatálytalanoknak bizonyulnak, ne vonakodjanak szavuknak a kellő erély alkalmazása és egy más kölcsönös támogatása által nyomatékokat szerezni.

Az értekezlet megnyugvással vette tudomásul, hogy a gazdasági egyesület a mozgalmat már megindította és vidékenként kiküldöttei által a gazdák egységes eljárásra való szövetkezésére törekszik.

Ezen uton kívánja az egylet elérni, hogy a szerződéseken a gazda és munkás jogos érdekei egyenlő mértékben megóvassanak, például következők által, mint az eddigénél nagyobb koraibb pénz, vagy termény előlegek adása; a szakmányban aratás kikötése nem csak elemi kár, hanem silányabb termés esetén is, és annak az eddigénél magasabb pénzben, vagy terményben díjazása;

a jégverte gabonáért megtérülő összegben a tényleg azon dolgozott munkás részesítése; végre általában a munkásrésztől szabad választás részért, vagy előre megsabott szak-

mányban való dolgozás közt, megfelelő a munka adó érdekeit védő korlátozások között.

Ezen uton kívánja elérni az egyesület hogy a szerződésekből kiküszöböltessek az a mi elavult, mint két félre néve czélszerűtlen és sokszor csekély jelentősége daczára félre értékre és surlódásokra vezet, mint pl. „robot”, „ingyen munka” és más korszerűtlen elnevezések;

ellenben világosan kijelöltetnék, a bér vagy ellen szolgáltatás a mely minden egyes munkáért jár.

Az ez alapon vidékenként létesítendő végrehajtott bizottságok által a vidék munkás-mozgalmaikat figyelemmel kísértetve az alkalmi gazdaságvetkezetek minden eshetőségre megfelelő munkás tartalékról gondoskodhatnak, sztrájk esetén a szükséges ellen-rendszabályokat fogantositják, végre pedig elejét veszik annak, hogy az egyik vagy a másik gazda indokolatlan, túlságos engedékenysége által azon vidéken a munkások igényei mértékelen módon fel ne csigáztassanak.

Azon hatósági intézkedéseket, melyeket az értekezlet az imént jelzett társadalmi uton teendő támogatására úgy a gazdák, mint a munkások, de kiváltképen a társadalmi rend, a békés együttélés és nyugalom érdekében feltétlenül szükségessé látott, következőkben van szerencsénk a Tek. Törvényhatósági Közgyűlés előtt felsorolni:

1. A mezei munkások és a munkaadó közti viszonyt szabályozó 1876. évi XIII. t.-cz. elavult és miként a lefolyt gazdasági év tapasztalatai bebizonyították alkalmatlan arra, hogy a felek közti viszonyt a gyakorlatban érvényes és végrehajtható módon szabályozza. Úgy a gazdák mint a munkásnép jövőjére nézve létkérdés egy új mezei munkás-törvény megalkotása — mely a munkás szerződéseket kötelező erejét a szerződő felek mindegyikére nézve megfelelő intézkedések által azon esetben is biztosítja, ha azok megazegése tömegesen sztrájk által történnek.

2. Tekintettel a már fent előadottakra, szükségesnek tartja az értekezlet a törvényhozás oly irányu intézkedését is, mely az arató és cséplő munkának mint ilyennek keresetét a bírói végrehajtás alól kivieszi.

3. A kormány által ez évben a gazdaközönseget rendelkezésére bocsajtott segédmunkások egy része a mezei munkákban teljesen járatlan lévén, nem felelt ugyan meg a várakozásnak, de a mennyiben mégis alkalmasabb segédmunkások is volnának beszerezhetők, azon kérelemmel kellene a kormányhoz fordulni, hogy a dunántultra szánt tartalékok a közelebb eső kisbéri és bábolnai állami birtokokon tartsa készületben.

4. Végre felkérendő volna a kormány arra is, hogy azon esetre — ha a segédmunkások kellő mennyiségben beszerezhetők nem volnának, az aratási munkák teljesítésére megfelelő díjazás mellett katonaságot bocsátana a gazdák rendelkezésére.

Az értekezlet javaslata az imént felsorolt törvényhozási és kormány intézkedések tekintetében oda irányul, hogy a tek. Törvényhatósági Közgyűlés azok fogantositását felirat utján kérje.

A törvényhatóság azon teendőit illetően, melyek által — addig is míg az aratási munkás szerződés hatálya törvényhozásilag biztosítottatik, ezen szerződéseket kötelező erejének fokozására a következőket indítványozzák:

1. Szerkesztessék egy szabályrendelet, mely kötelezőleg elrendelné, hogy az arató-és cséplő-szerződéseket legkésőbb február végeig kötendő és a fúszolgabíró által láttaozva, jóváhagyási záradékkal ellátandók.

2. Azon a sztrájk egész lefolyása alatt tapasztalt megnyugtató körülményre támaszkodva, hogy még ott is, a hol a mozgalom keletkezési és gyű-pontja volt, az igazság a népből a hatóság iránti bizalmat megrendíteni nem bírta, megfelelő hatást várva az értekezlet attól, ha a megye alispánja, egy, már az ősz folyamán a mezei munkásokhoz intézendő felhívásában figyelmeztetné azokat a sztrájk káros következményeire, megczáfolná a nép közt terjesztett álhíreket és figyelmeztetné a munkásokat az aláirt szerződés kötelező erejére, melynek a hatóság törvényes kényszereszközök alkalmazásával is érvényt szerez.

3. Nagy szult fektet végre az értekezlet arra is, hogy a fővárosi szociálista kiküldöttek veszélyes működése már a tél és tavasz folyamán a legszorgosabban megfigyeltessek, illetőleg lehetőleg megakadályoztassék. E végből a csendőrségnek, de különösen az előjáróságoknak a legszigorubb felelősséget terhe alatt meghagyandó volna, hogy a községekben időző idegen egényeket folyton éber figyelemmel kísérik és ha ellenük az igazság gyanuja merülne fel, azok letartóztatásáról haladéktalanul gondoskodjanak.

A hatóságok ezen feladata nagy mérvben megnéhezítettik megyebeli egyes községeinkben — az által, hogy a lakosság egy része a községtől gyakran nagy távolságra fekvő szőlőkben telepítvényeket létesít, melyek folyton és nagy mérvben szaporodó népessége hatóságilag alig ellenőrizhető viszonyok között él. Ezen telepítvények, ott a hol a körülmények engedik, önálló községekként volnának szervezendők, a hol pedig ez akadályokba ütköznék, ott szigoruan végrehajtandó volna a létező megyei szabályrendelet, a mely az ily szőlőkben való kiinn lakást megiltja.

Midőn az értekezlet feladatának a fent előadottak szerint, legjobb belátásához képest megfelelő iparkodott, azon reménynek ad kifejezést, hogy nem csak a megye közönsege, hanem az arra hivatott összes tényező át-hatva a kérdés nagy horderejétől, egész tehetségükkel és odaadó törekvéssel fognak közreműködni arra, hogy megyebeli lakosságunk nyugalma a jövőben hasonló rázkódtatásoktól megkíméltessek.

Sz.-Fehérvártól, 1897. szeptember hó.
Az értekezlet megbízásából:
Hübner Károly s. k., Gr. Cziráky Antal s. k.,
jegyző. a bizottság elnöke.

HIREK.

— Személyi hir. Dr. Steiner Fülöp megyés püspök, ki a német császár fogadtatása alkalmával a fővárosban üdözött, ma székhelyére vissza érkezett.

— A hadgyakorlatok után. Azok a délezege egyenruhás legények a merre csak hódító utjokban elhaladtak, nyomot hagytak maguk után nem csak a leányvilág lelkében, hanem kiinn a földeken, a veteményekben is. Ez utóbbi néha valóban csapás számba megy egyes gazdákra nézve, kiknek földje úgy néz ki a hadgyakorlatok után, mintha jég-vihar dühögött volna rajta keresztül. A most lezajlott hadgyakorlatok is sok vidéken okoztak károkat, így a mi megyénkben is. Szombat óta azonban már megkezdődtek a becalések. A fúszolgabíró a katonai bizottsággal bejárja a hárosult vidékeket, hol miután a kárbecslés megtörtént, a megállapított összeget mindjárt ki is fizetik.

— Kinevezés. Andráshegyi József tárcsi lakost a földmivelésügyi miniszter a székesfehérvári járásba állandó gazdasági tudósítóvá nevezte ki.

— Női kereskedelmi tanfolyam. A női kereskedelmi tanfolyam előadásai hétfőn, f. hó 20-ikán délután 3 órakor kezdődtek a polgári iskola helyiségeiben. Beiratkozni még mindig lehet a kereskedelmi akadémia igazgatóságánál.

— Mi lesz a harangokkal? Az emberek oly hamar felejtettek, hogy ma már alig gondolt valaki azokra a régi jó időkre, a mikor a vegyes-, a személy- és a gyorsvonatok csak akkor indultak ki a pályaudvarokból, mikor az úgy nevezett harmadik csöngetés is elhangzott. Pedig nem is olyan nagyon régen volt ez. A kereskedelmi miniszter csak ez év elején ítélte halálra a vasuti harangokat, a melyek másnap elsején hagyták el helyeiket, hogy a raktárakban melázzanak el a mult dicsőségein. Akkori-

ban, mikor a halálos ítélet elhangzott, igen sok tever merült föl a tekintetben, hogy mi történjék a játékaikat eljártzott vasuti baranokkal? A templomoknak ajándékozzák? Barossnak öntsenek-e belőlük szobrot, vagy hogy hova kerüljenek? Hát a miniszter most már végleg döntött a sutba dobott harangok ügyében s kimondta, hogy a hétszázhetvenhat pihenő haranggal mittevők legyenek. A miniszter arra hatalmazta föl a m. kir. államvasutak igazgatóságát hogy ezeket a harangokat első sorban a hazai templomok és iskolák részére továbbá a tűzoltó és egyéb egyesületeknek esetleg gazdaságoknak vagy más vállalatoknak méltányos áron eladhassa. Szegénység vagy méltánylást érdemlő körülmények fönnforgása érdekében az ár kiszabásánál az ócska anyag értéke fog számíthatni.

— Elragadták a lovak. Éppen városi társaséletünk egy buzgó, kedvelt alakjával, Gánóczy Flóris kir. közjegyzővel esett meg ez a véletlen szerencsétlenség. Folyó hó 19-én d. n. 5 órakor midőn Csapda-pusztáról, a hol vadászni volt, egy könnyű kocsin hazatért a gyeplő elszakadt és a lovak, nem érezvén féket, neki iramodtak. Hiában kiabált a kocsis gyerek utánuk, azok még inkább megvadultak. A fu azután a kocsirudra lépett s úgy akarta a gyeplőszárat elérni, a lába azonban megcsuszott és a kocsit alá került. Nagyobb sérülést nem szenvedett. A lovak tovább szaladtak a kocsival, Gánóczy Flóris várta, hogy majd az úton nem messze levő emberek megfékezik a lovait, de mielőtt a kocsit közelükbe ért volna, egy murva-kupaczon feldült és a közjegyző kiesett belőle. És pedig olyan szerencsétlenül, hogy bal arcát mélyen lezúzta, kézcsuklója eltörtött, karján pedig lecsontpedést szenvedett. A közel levő emberek jöttek segítségére és a szent-mihályi molnár kocsián hozták a lakására. A közbecsülésnek örvendő öreg ur szívós természetére reményt nyújt felépüléséhez.

— Eltűnt zsebére. *Pilics Lajos velenzei* (Fejérmegye) nagybirtokos kulcsárja *Rosenthal* József folyó hó 10-én délután a munkásokra ügyelt fel. Hogy a munka gyorsan folyjék, ő maga is szorgalmasan öntözte a gabonát a szelelő rostába. Amint ott a gép előtt hajludozott, egyszer csak a zseborája kiesett, ő azonban veszteséget csak akkor vette észre, mikor már a munkának vége volt. Keresték a zseborát — nem volt sehol! De mivel az egész idő alatt nem távozott a gép melől, az órának is ott kellett lennie, ha csak valaki zsebre nem vágta. Mivel azonban a gép előtt nem találták, okvetlenül valaki zsebre vágta. Azt a valakit persze ott mindjárt nem találhatták meg, de megtalálták később a csendőrök és megtalálták nála az órát is. A kulcsár tehát visszakarta a tulajdonát, az a valaki, *Farkas István* pedig a csendőrség kegyelméből még sokáig vissza fog emlékezni az „enyim, tied, övé” fogalmára.

— Iskola és templom — vasuton. Mint tudásitónk jelenti, érdekes kísérletek folynak most *Oroszországban*, a hol a robogó vonatot akarják templomnak és iskolának fölhasználni. Ennek a kissé különös hírnek a következő a magyarázata: A *Szibériai* vidékeken általános az iskola- és a templomhiány. Ezen tehát vagy milliók árán, vagy pedig vasut utján lehet segíteni. *Oroszország* az utóbbit próbálja meg. A szibériai vonatok egy-egy kocsiját átalakítják kápolnává s a pap, ki állandóan bent tartózkodik, az egyes állomásokon misét mond. Az ott lakók már tudni fogják a vonat érkezésének idejét s így várni fognak a papra, ki azután misézni és prédikálni fog. Az iskola is erre a mintára lesz berendezve és több község tanköteleseit fogja egy-egy oktatás alkalmával befogadni. Az érdekes és tagadhatatlannal páratlan újítással most kísérleteznek. Beválik-e? Majd a jövő mutatja meg.

— Szalmatűz. Igen szalmatűz volt csupán. Fellobbant egy véletlen szikra által s elenyészésében nem hagyott mást hátra, mint

csunya, sűrű füstöt. Jó lesz azonban eleve kijelenteni, hogy az a szalma láng nem valamely hazafias városatya keblében lobbant föl, hanem hétéfőn délelőtt *Róth Sándor* pinczejében, a sauteczában levő *Weiss-féle* házában. A pinczében felhalmozott szalma és más egyéb szemét gyuladt ki, sűrű, nehéz füsttel töltötte be a folyosókat, udvart s a pincze ablakon is csak úgy dőlt ki a füst gomoly. A tűzoltók derekasan hozzá láttak az oltáshoz, kitördelték a pincze ablakok rostelját, jó egynéhány lajt vizet fecskendeztek be a pinczébe s majd két órai kitartó munka után meggyújták a tüzet, mely egy szemetes ládában — dühöngött.

— Sajátásgos iparág. *St-Denisben*, Páris mellett, párját ritkító gyár létezik. Ez egy csontvázgyár, mely kizárólag emberi csontvázak készítésével foglalkozik. A gyár laboratóriumában hosszú asztalok körül ülnek a munkások, kik az elébb üstökben kifőzött emberi csontokat gondosan lekapargatják és simára csiszolják. Ezután meszklorúr segélyével halványfehér színt adnak a csontoknak, vagy pedig a nap hatásának teszik ki azokat, mi által a csont elefántcsonttípusára nyer. A klorürrel halványított csontokból készülnek az olcsóbb csontvázak, míg a napon fehéritett „anyagból” az ugynevezett *fényűzési csontvázakat* állítják elő. A csontváz ugy készül, hogy a csontokat részadronyra tűzve összeillesztik, melyekből aztán a „speczialisták” a csontvázakat állítják össze. Ezen munka nem csak nagy jártasságot tételez fel a csonttanban, hanem bizonyos művészi izlést is, miután a csomóhalmazból csakis megfelelő nagyságu és formájú csontokat lehet a csontvázba beleilleszteni, úgy hogy az olyan legyen, mintha egy egyéntől származott volna. Érdekes hogy a csontok értékére a nem is betolyással van és pedig a szépneműl származott csontok, valamint az azokból összeállított vázak értékesebbek, mint a férfivázak. A hölgyek tehát holtuk után is megtartják fensőbbiségüket a férjvilág felett. A csontvázgyár élénk üzletet folytat az egész világrszéssel és az iparág igen jövedelmező.

— Fejérmegye legtöbb adófizetői. A szeptember 20-án tartott igazoló-választmányi ülésen következőképp alakították meg a fejérmegyei legtöbb adót fizetők névjegyzékét: *Id. gr. Zichy Nándor* (41726 frt 73), gróf *Zichy Jenő* orsz. képviselő (28119-26), *id. gróf Zichy János* (26919-08), gróf *Esterházy Miklós Mór* (26851-89), *József főherceg* (17086-01), gróf *Zichy János* (15615-01), gróf *Zichy Pál Ferencz* (14869-33), gróf *Battyány Géza* (14254-64), gróf *Czirák Antal* (12671-76), dr. *Steiner Filöp* megyés püspök (10190-12), *Kégl György* (10161-25), gróf *Esterházy László* (8149-69), *ifj. dr. gróf Zichy János* orsz. képviselő (7961-06), *Karsay Zsigmond* (7504-10), *Károly János* (6595-26), *Sögyény-Marich László* nagykövet (6266-48), *Szuha István* orsz. képviselő (5861-49), *ifj. gróf Zichy Nándor* (5761-69), gróf *Zichy Aladár* orsz. képviselő (5066-22), dr. *Szinger Antal* (4852-64), br. *Bajzáth László* (4718-14) dr. *Piek Gyula* (4713-98), *Lyka Döme* (4686-74), *Nagy Gyula* orsz. képviselő (4560-54), dr. *Nagy Sándor* (4442-04), *Végh János* (4223-62), *Rosenfeld Henrik* (4318-67) *Hoffman Ede* (4292-78), br. *Trautenberg Frigyes* (4241-74), dr. *Beck Hugó* (4039-70), *Mayer Károly* kanonok (3929-86), *Szaborich Jenő* kanonok (3929-86), *Huszár Károly* kanonok (3872-40), *Kuti Márton* kanonok (3872-40), *Jankovich Béla* (3592-49), *Komáromy Károly* kanonok (3480-64), *Prifach József* nagyprépost (3480-62), *Sárközy Aurél* főispán (3331-13) *Strasser Izidor* (3199-80), dr. *Misner Ignác* (2839-42), *Pillitz Ignác* (2736-07), báró *Mansdorf Géza* dr. (2682-78), *Freud Adolf* 2584-67, *Halász Gedeon* (2582-36), *Sztányi Károly* (2377-71), *Arany László* (2372-08), gr. *Lambert Ferencz* (2297-25), *Farkas Gyula* (2223-17), *Kempelen Imre* (2140-24), *Tallian Vilmos* (1973-88), *Kohner Ágoston* (1973-18), *Réh Mór* (1899-92), *Sögyény-Marich Géza* (1810-13), *Volfinger Adolf* (1803-24), *Molnár Lajos* (1671-12), *Hardy Antal* (1656-48),

Grünfeld Jakab (1651-65), *Weisz Adolf* (1624-86), *Fiáth Imre* (1575-64), *Boda Sándor* (1511-90), *Door János* (1527-52), *László Sándor* (1518-06), *Deutsch Miksa* (1514-50), *Fiáth István* (1499-59), *Huszár Ágoston* alispán (1488-30), *Lits Gyula* orsz. képviselő (1473-04), gr. *Zichy Gábor* (1445-16), *id. Tamásy József* (1441-79), *Lukács Lajos* (1421-22), *Braun Pál* (1403-82), *Kenessey Kálmán* nyug. min. tanácsos (1376-48), *Szűcs Sándor* (1315-82), *Fleisch Sándor* (1299-03), *Stern Emil* (1284-70), *Sárközy Kálmán* (1262-23), *Dettrich Zsigmond* (1255-33), *Grünfeld József* (1244-07), *Foglár Lajos* (1215-66), *Kenessey Lajos* (1185-96), *Leopold Lajos* (1184-44), *Meszleny Lajos* orsz. képviselő (1155-03), *Meszleny Benedek* (1155-03), *Meszleny Pál* orsz. képviselő (1155-03), *Sármay Márton* (1146-14), dr. *Strasser Imre* (1137-40), *Kovács Sándor* (1126-04), *Barcza Károly* (1120-09), *Balogh László* (1093-69), *Frankl Soma* (1086-70), *Gondol Gábor* (1047-97), *Csillér Sándor* (1047-84), *Luber József* (1032-36), br. *Fiáth Miklós* orsz. képviselő (1023-56), *Döry Andor* (1012-50), *Neuman Frigyes* (1007-49), *Bruck Simon* (1007-27), *Szöke László* (994-52), *Hollóay Ernő* (989-88), *Ehrenfeld Filöp* (968-41), *Weisz Zsigmond* (962-33), *Hubay György* (946-20), *ifj. Deutsch Gábor* (933-92), *Pillitz Lajos* (912-02), *Aspuzie Ignác* (897-65), *Sztányi Béla* (896-70), *Grünwald László* (890-37), *Kollér Pál* (874-20), *Rohrman Ágost* (848-56), *Ujvári József* (837-24), *Fischer Mór* (824-30), *Brünauer Miksa* (824-30), *Huszár Imre* (822-52), *Vencosy István* (808-63), dr. *Kemény Kálmán* (807-56), *Keller Tivadar* (806-34), *Szinger Albert* (796-31), dr. *Löwi Károly* (784-14), *Freiberger Dávid* (760-39), *Vértesy Lajos* (751-63), *Borbély József* (743-98), *Schvarcz László* (748-55), *Molnár Béla* (743-44), *Koller Pál* (722-97), *Dettrich László* (708-58), *Práger Ignác* (703-90), dr. *Heinrich Béla* (701-17), *Luczenbacher Miklós* (698-68), *Voigl György* (693-86), gróf *Szapáry László* (684-41), *Boronkay György* (678-69), *Mészöly Lajos* (668-33), *Griebach Béla* (667-46), *Kommer Gyula* (660-27), *Vértesy György* (655-42), *Popper Heinrich* (647-35), *Löwi Jenő* (628-51), *Száll Sándor* (626-06), *Török János* (620-50), *Décsy Lajos* (608-48), dr. *Décsy István* (608-48), *Tizinger János* (608-49), *Klein Sámuel* (606-53), *König Károly* (608-57), *Klein Bernát* (608-52), *Zuber Antal* (600), *Pellet Gábor* (596-72), *Thaly István* (581-04), *Boros Károly* (572-72), *Grünfeld Ignác* (570-14), *Csontos Andor* (563-81), *Béhm Ignác* (562-72), gróf *Szapáry István* (558-77), *Csuczák Lipót* (552-99), *Günsberg Mór* (547-74), *Mészáros János* (523-87), dr. *Hattuyfy Dezső* (523-18), *Pagány Gyula* (503-85), *Vasancs Gyula* (503-85), *Freund Dávid* (493-10), *Gyapay Pál* (487-27), *Vásárhelyi Rezső* (483-70), *Magdics István* (470-58), *Horchy Elemér* (476-42), dr. *Horváth Gyula* (467-44), *Lehoczy Dániel* (467-58), *Braun Árpád* (464-14), *Orbán Otmár* (458-92), *Grünfeld Antal* (456-96), *Szuha János* (454-80), *Gulner Pál* (452-70), *Piek Ignác* (449-85), *Szegfü Ignác* (439-44), *Körmendy Gábor* (438-93).

— Gyémánt Rózsika. Nem lehetett szebb leányt találni az egész Jász-Nagy-Kun-Szolnok-megyériben *Marmotay Rózánál*, a kit éjszét, csodálatos mélységű szemeiért *Gyémánt Rózsikának* neveztek. Es mivel Rózsika egy tehető földműves gazdának egyetlen leánya volt, nagyon természetes, hogy a kérék nagy számmal rangolták körül. Ő bizvást elnékelhetette magáról, mint a hogy a nota mondja: „Járt utánam három falu legénye!” Rózsika azonban mind-egyikkal barátságosan bánt, anélkül, hogy valamelyiket kinttette volna. Ujabbán a vidéken szomorú hír terjedt el: Rózsika eltűnt! Hosszas keresés után megtalálták a szerencsétlennek holtestét Gyoma határában egy sötény kerítés mellett. Rózsikát kegyetlen módon gyilkolták meg. Szép szöke feje szekercze csapások által volt szétroncsoltva, s egy rettenetes kétségűrés a szívét ütötte át. A legények egymásra néztek: Kinek volt lelke, a Gyémánt Rózsikát meggyilkolni? A csendőrség erőlyesen kutat a gyilkos után. A szerencsétlen áldozatot az egész falu népe sajnálta, koporóját tele hintették liliorumal és fehér rózsával s úgy kísérték örök nyugalomra.

— **Megszökött a kórházból.** A székesfejérvári városi kórházban történt meg az a különös eset, hogy egy ápolás és ellenőrzés alá adott beteg megszökött. Tegnap este 6 óra után **Kulcsár György sárkeresztúri** illetőségű beteg, a ki maláriában szenvedett, az ablakon keresztül az emeletéről leugrott és az **Obermajer-féle** ház udvarába szaladt, hol bele ugrott a kutba. Mire az elősiető emberek a kutból felhozták, már meg volt halva. Valószínű, hogy a szerencsétlen ember megzavarodott elmeállapotában az égető láz kínjai elől akart a vízbe menekülni. És hogy éppen a kutba ugrott, mutatja, hogy elméje már megvolt zavarodva. Hogy ez a szerencsétlen ember ilyen módoon végezte be életét, az már a városunkban mindenütt tapasztalható gondatlanságnak a következménye. De kérdezzük, hogyan került az a sárkeresztúri ember a városi kórházba, miért nem szállították annak idején a megyei kórházba? És elmeháborodottat hogy tehettek a rendes betegek közé? Nem is említjük azt a hallatlan gondatlanságot, hogy egy ilyen nehéz beteg felügyelő nélkül hagyják. Részünkről még csak azt jelentjük ki, hogy a főfelügyelet a polgármestert illeti.

— **Házi tolvaj.** **Luskovits** Rezső ősz-utcai lakásáról, ki a **Nádor-utcai Schützer-féle** szappan kereskedésben mint segéd van alkalmazva, ismeretlen tettes egy kétfedelű arany zsebórárt láncostul, egy ezüst órát és más értékes apróságot elvitt. A lopás idejét nem lehet tudni, mert a nevezett tárgyak **Luskovits** ünnepelő ruhájában voltak, a melyet ő vasárnap szokott elő venni; a lopást tehát a hét bármely napjában követhették el. Nagyon valószínű, hogy a tolvaj valamelyik házban ismerős egyén lesz, a ki azonban nemsokára a rendőrség kezei közé fog kerülni.

— **Felakasztotta magát.** Mint levelezőnk írja **Kálozon** f. hó 16-én özv. **Arács Mihályné** 47 éves asszony felakasztotta magát a feletti bánatában, hogy férje elhalt s vagyonát nem ő reá hagyta. Már több ízben is kísérlett meg öngyilkosságát.

— **Lógyakorlatok.** Folyó hó 27-én a 12. dzsidás ezred **Csodó** határában éles töltéssel lögyakorlatokat fog tartani. A hatóság felhívja a lakóság figyelmét, hogy mindennemű baleset elkerülése czéljából a jelzett időben lehetőleg otthon tartózkodjék.

— **Egy éves önkéntesek egyenruháikat és felszereléseiket a legjobban és legolcsóbban **Weisz L. s fia** czégnél szerezhetik be (Székesfejérvár, Nádor-utca **Gebhardt-ház**.) Ugyanott tűzoltói ruhák és felszerelések a legjutányosabban beszerezhetők.**

— **Beszélő kirakat!** Lehetetlenség városunk fő-utczáján végig haladni, hogy ne tűnne szemünkbe **Steininger Sándor késs női és gyermek felöltő, divat és vászon üzlete**, most a közönség színe javát lehet ott találni, vásárolja ősi ruha szükségleteit és bámulatának nyíltan kifejezést ad, hogy **Steininger Sándor czégnél** mily remek választék és mily csoda olcsó árakért lehet most vásárolni. **Steininger Sándor** tekintve attól, hogy a legelső kül- és belföldi czégekől szerzi be áruit, gyakran nagyobb partikat vagyis csodtömegeket vásárol össze, mit aztán potom áron a közönség rendelkezésére bocsájt. Ajánlatos hogy a t. közönség saját érdekében mielőtt bevásárlásait bárhol is megtenné, tekintsen be **Steininger Sándor** üzletébe, szerezzen magának meggyőződést ezen hallatlan jutányos és szolid kiszolgálásról. — Egy külön álló **„Késs női és gyermek felöltő terem”** van az az ősi időnyrre berendezve, hol 5 frt 50 krtól feljebb egy divatos női téli kabátot, 1 frt 50

krtól 60 frtig a legremekebb gallérokat lehet kapni.

A szerelem bolondjai.

Tegnap a hajnali órákban kettős szerelmi dráma zavarta fel álmaikból az embereket. A hivatalos asszisztencia kivonult s a rendőrség a vizsgálóbíróval egyetemben megállapította az eset részleteit tárgyilagosan, úgy a hogy azt a körülményekkel ismerősek előadták. És ezzel vége van az eljárásnak, a halottakat elhantolták s a kórházban szenvedő negyedik áldozatot ápolják, hogy megtartsák az életnek s a nyomorúságnak.

Lehetetlen azonban közönségesen átsiklanunk ez eseménye, hogy bele ne pillantsunk a léleknek azon utvesztőjébe, a hol két megzavarodott elméjű fiatal ember ily rettenetes dráma végrehajtására határozta el magát.

Az bizonyos, hogy a ki szerelmes, az részben bolond is, azért elég azt mondani, a két megháborodott fiatal emberről, hogy szerelmes volt. Ezzel megmagyaráztunk mindent.

Hogy a véletlen, nem megtisztult, ideális szerelmet juttatta nekik osztályrészül, az a nevelésükben szerzett szerencsétlenség, a mely alól gyöngye lelkükkel nem vonhatták ki magukat.

Mindenesetre előbbi kicsapongó életük is hozzájárult, hogy ilyen esztelen megoldást keressenek.

Az eset rövid ismertetése a következő:

Szulok Lajos és **Egyed János**, 21—22 éves csizmadia legények hétfőn este **Szalay János-féle** korcsmában borozgattak, majd az őszutcai **Reinitz-féle** kávéháza néztek be, honnan úgy éjféljárt, midőn a bor már fejükbe szállt. **Lehman** Luczian-féle éjjeli mulató helyre mentek. Ugy látszik azonban előzetes megegyezés folytán **Szulok Lajos** nemsokára elvált barátjától és átsietett az ugyanazon utczában levő **Boti-féle** éjjeli mulatóba.

Egyed aztán magára maradt kedvesével **Nyemcsék Juliánával**, míg **Szulok L. Fendrik** Anánát az ő kedvesét kereste fel, a ki a másik házban lakott. Bűnös elméjében már megérlelődött a gyilkosság és öngyilkosság gondolata, midőn a szobába belépett és úgy látszik a lánynyal nem is beszélt meg szerencsétlen tettét, mert váratlanul támadott a lányra s megölte még mielőtt magát védhette volna. Arca közömbös kifejezést árult el, midőn a lány elé ment, egy pohár vizet kért tőle. Mikor a lány feléje ment a vízzel, ő már a zsebében a pisztolyt szorongatta markában s midőn kedvese a pohár vizet átnyújtotta, gyors mozdulattal előrántotta a pisztolyt s a lányt szíven lötte. Utána nyomban eldőrdült a második lövés is és **Szulok Lajos** holtan bukott a padozatra.

A lövés áthallatszott a másik házba is, a hol **Egyed János** maradt kedvesével. Midőn **Egyed** meghallotta a lövést, kiszaladt az utcára, de előre megfontolt tervből kalapját hátrahagyta. **Nyemcsék Juliánna** vitte ki utána a kalapot, és a konyhaajtóban akarta átadni a legénynek, most azonban **Egyed** rántotta elő revolverét, rálőtt a lányra, a ki nyomban összeesett, azután maga ellen fordította a fegyvert, a két lövést bocsátott magába, mire aztán eldobta a revolvert és futásnak eredt. Kiszaladt az utcára s mintegy háromszáz lépésnyire levő őszutcai **Reinitz-féle** kávéház előtt összeroskadt és rövid szenvedés után meghalt.

A rendőrséget azonnal értesítették az eset-

ről. A helyszínén még az éj folyamán megjelentek **Tömör József** vizsgáló bíró és dr. **Trummer Gyula** ker. orvos. A tényállásról jegyzőkönyvet vettek fel és elrendelték a 3 holttestnek és a súlyosan megsebesült **Nyemcsék Juliánának** a városi kórházba való átvitelét.

Az öngyilkos csizmadia legényeknél három papírlapot találtak, melyek egyikén hosszú verszetet van: „**Egyed Jánosnak Indics Juliánához** intézett bucsuja, mielőtt sirba menne.” A másikon levelet irt ezen megszólítással: „**Kedves sógoraim, bátyáim, néfém!**” Majd a következő levelet intézi atyjához:

„Isten velünk hű kedvesem!

Tessék tudtára adni édes Atyámnak ezen szomorú eseményt, hogy fia **Egyed János** szerelmi viszonyok végett életének utolsó perceit befejezte. Az atyám neve **Egyed János**, a ki kocsis tek. **Destek** Adolf fűszerkereskedő urnál sas-utca. stb.”

Egy másik papir lapon **Szulok Lajos** bucsuzik az élettől. A levél egész stílusán meg látszik az beteges képződés, izetlen érzélgőség a mi őt a halálba kergette. A kedélye illetően módon való elfajulásának főoka a fércműveknek szertelen olvasása, a mi az alábbi leveléből is ki ri:

Szomorú szerelmi viszonyok.

Ősz van, de nem szomorú, nem zord, nem kietlen, mosolygó kék ég, píráló, sárguló levelek, sőt itt-ott egy-egy kinyílló rózsaszál is integet felénk; a mely oly édes, olyan erős illatot lehel, hogy szinte elbódítja az embert. Olyan ez, mint a szerelem, olyan ez, mint a haldoklónak utolsó mosolya, a ki evvel akarja megkönnyíteni azok bucsuját, a kiket szeret. Az utolsó virágok sokszor legszebbek, az utolsó szerelem is sokszor legerősebb. A virág álmodik, alszik és újra megnyílik, a természetben minden ismétlődik, minden egyes róza helyett száz más fakad, ha jó a tavasz. Mind azt, amit az anyaföld ad, ha az örök törvény el is rabolja tőlünk egyidőre, visszaadja még szebben, még gazdagabban, de hol létezik az erő, a hatalom, mely képes volna a szívnek legszebb ábrándját, a sors azt durva, kiméretlen kézzel összezerzta, a mely képes a szerelmet visszaadni. Igen, ha akkor történik a csalódás, mikor még virágjában áll a szív, akkor az ifjuság édes melege újat terem — talál magának más oltárképet.

A szívnek napsugárra, megre van szükség; a szerelem az éltető nap, a mely mindig képes új világot, új tündér országot teremteni. A szerelemnek nagy hatalma van.

Majd néhány sorban leírja szomoruan tanulságos élettörténetét:

Szomorú kellel fordulok Tisztelt Berátaimhoz. Én **Szulok Lajos** református vallású, csizmadia segéd, születtem 1877. febr. 24-én **Köröshegyen**. Szüleimet kicsiny koromban elvesztettem, sőt nem is ismertem, 14 éves koromban íptem ezen iparára 1896. decz. Pár hónap óta nagyon a szerelem lángjaiba estem és szabadulni nem tudtam. Ugy voltam, mint a kis madár, mikor hirtelen nagy zivatart van és elvész a viharban. Én kit a szerelem oly nagyon elkapott, csak azt szeretném elérni, hogy kedvesemmel egy sirban tekihdhessem. Neve **Fendrek Anna** 20 éves, kivel a szerelem utolsó bucsuját elvégeztem. Testvéreim és rokonaim fogadják utolsó tiszteletemet. Vajha tudnám elrebegni, mit érzek! Lásd az örömet feléd lebegni; megne fogják szívten kezek, akkor én is boldog és nyugodt leszek.

Iratának végső soraiban caekély vagyonáról, melyet még nem prédált el tivornyázó helyeken, így rendelkezik.

A jussomból a csizmadia iparos segédeknek, kik a temetésen megjelennek 20 frtot fizessenek; a többi atyámé lesz.

Az áldozatokat ma fogják eltemetni.

INNE-ONNAN.

II. Vilmos és a modern társadalmi törekvések.

II. Vilmos nagyon kedves embere az újságíróknak. Miért? Mert kedvenze a közönségnek. Az újságíró — úgy tartjuk — ne ösmerjen se személyes rokonszenvet, se ellenszenvet, hanem foglalkozzék oly szellemben a közélet embereivel, a milyen felfogás a józan közönség közvéleményében körül-körül megállapodik. E szerint neki csak az érdekes, a mi a közönségnek az. II. Vilmos trónralépése percétől fogva folytonosan érdeklí a világot. Az érdeklődést épügy észlezi a császár, a ki fiatalos tetterejével nap-nap mellett csinálja az eseményeket, mint észlezi az újságok, a melyek buzgón értesítik olvasóikat Bismarck elbocsátásáról ép úgy, mint kibékítéséről, a császárnak legújabb pohárköszöntőjéről ép úgy, mint flottaterveiről, a „Sang an Aegir“-ről ép úgy mint a felség legfrissebb hon-mot-járól.

Most is, hogy fővárosunk oly pompával látja vendégül a hatalmas uralkodót, a sajtó az aktuális lelkesedésével megír, összefoglal minden életrajzi, genealogikus adatot, jellemző adomát, közöl arcképet, a melyek mind a császárra vagy családjára vonatkoznak. Ebben a tarkaságban a jelen sorok czélja nem az: életrajzi adatokat újra közölni avagy tán politikai jellemrajzot vázolni egy oly férfiről, a ki — úgy hisszük — még a jövőben nagyon sokat fog tenni, sokat is fog fejlődni, változni. Csak császári attribútumából lehetőleg kivetkőzve, emberi egyéniséggel akarunk foglalkozni, a mint a modern társadalmi élet áramlataival szemben nyilatkozik.

Modern ember-e a császár? Csakugyan „representative man“-je-e korának? Avagy romantikus a trónon, miként egy elődje, IV. Frigyes Vilmos? Ezek a kérdések a vita tárgyai szélbelen. En inkább renaissance-embernek merem elkeresztelni. Megáldva a sors, öröklékenység, s nevelés sok adománvával, tehetségével, érzi erejét, örül annak, s érvényesíteni törekszik minden téren: kiéli tehetségeit oly határozottsággal, a melyért sok, az analízis és szkepszis által megbénított modern nagyság megirigyelheti. Oly impulzív, hogy a gondolatot nyomor követi nála a szó, a szót a tett, mintha attól tartana, hogy valamely tanács, befolyás megmáshatná eredeti gondolatát, szavát, tetteit. S még azok is, a kik nem találják felfogását, nyilatkozatait, tetteit teljesen moderneknek, elősmerik, hogy azok eredetiek, sok ízben meglepők.

S valóban, minden iránt érdeklődik, mindenről ítél, mindenbe belenyúl cselekvőleg is. A vonal fölötti tért, a politika terét nem bolygatva, ime, itt van a társadalmi kérdések legfontosabbika: a szociális kérdés. Tevékenysége e körül már azért is emlékezetes marad, mert e miatt tűzött össze az ifju birodalom tizenhárom-próbás oszlopával, Bismarckkal.

Nem elégszik meg az előtte alkotott munkás-törvényhozással, a beteg-, rokkant- és agg-biztosításnak, az iparbiroságnak új szabályozását sürgeti, abból a felfogásból indulva ki, hogy az állam vegye kezébe a munkásosztály helyzetének javítását. Hogy ez a patriarchalis államszociálizmus nem elégítette ki a Bebel-Liebkecht-Singer harczoló táborát, nem az ő hibája. Mikor azután megsokálja e szociáldemokrata tábor támadásait s rossznéven veszi, hogy képviselőik a t. házban nevének említésére ilve maradnak: kiadja a jelszót a kormányformához hű pártok tömörülésére „e házban fieköz“ (waterlandslose Gesellen) ellen. S mint hogy e párt legveszedelmesebb fegyvere az egyesületi agitáció és a sajtó, kormánya oly egyesületi törvényt és oly „Umsturgesetz“-et akar keresztülvitetni, a mely bizony minden nem szocialista, de fölvilágosodott és szabad törekvést is csirájában elfojtott volna. A javaslatok ellen megnyilatkozott az egész szellemi Németország s a császár nem egyszer mondá, sub rosa, hogy népe nem akarja megérteni jó szándékát, mint nagyszabású flottaterveit sem.

Bizony pedig az irodalom és művészet jelenkori munkásai sem rokonszenveznek az ő irodalmi és művészeti ízlésével és kitüntetett pártfogoltjaival. Az ellentétet pár szóval könnyű megmagyarázni, kifejezésre is hozta nemrég Lublinski berlini író („Kaiser Wilhelm II. und die Moderne.“) Az új irodalom, miként a művészet teleshívódott azaz az igaznak elfogadott feladattal, hogy az életből csak az individuális, az egyénileg jellemző vonásokat kell ellesni s művészi kifejezésre hozni, teljes egyszerűségükben. Lehetőleg kis térre kell ügyelő szemünket irányozni, ne akarjunk nagyot markolni s keveset fogni. Egy embert, egy néposztályt életének jellemző vonásaival megörökíteni ép úgy nem lesz hálátlan feladat, mint ha a festő csak a fát, az eget s csak a tenger hullámaint festi le, de azt azután bravurosan, hangulatosan. Persze, hogy ezek a művek nem nyitnak meg perspektívát. S ez az, a mi a német császárnak nem tetszik. Egész egyénisége inkább a régi tradíciókhoz vonza, a melyek Schiller pathosáig vihetők vissza. Egy drámában például látni akarja nemcsak a multat és jelent, hanem — mintegy vivisekcióval — a jelen méhében rejlő jövőt is.

Történeti kapcsolatok keres a művészetekben is a jelen forrongó fejlődése és a mult között. Ezért kedves embere Wildenbruch Ernő, aki a nagy brandenburgi választófejedelem különben is érdekes alakját úgy tünteti fel, mint az új német nemzeti egység tudatos harczosát. Ugyanő színre hozza IV. Henrik császárt és VII. Gergely pápa küzdelmeit, félreérthetetlen vonatkozással az imént lezajlott Kulturkampfra. „Willehalm“-ában pedig I. Vilmos császár alakját vonja be oly gloriával, a mely ellen a megboldogult császár ismert szerénységénél fogva maga tiltakozott volna. Lelekesedni teljesen elvont, személytelen fogalmakért: teljesen német tulajdonság, s a modernnek mégis fejüket csóválják ennyi lármás, hazafias spektakulum fellett. „A megittasult reflexió“ a mit Heine kollegáján, Schilleren megrótt — a fejedelmi hogy sugarában él üvegházi életet, de a Hauptmanok Sudermanok stb. mégis csak több visszhangra találnak. Mert több bennük a való, a jelen emberének küzdelme, jajja, a mely természetesen nem oly tetszetős a filnek, mint Schönthan, Moser, Skowronek és társainak jelentéktelen, limonádé ízű dialógja. Ezért panaszkozhatik Zola is, hogy plebejusztikus kémleltérsége elriasztotta a császárt az ő műveitől, és inkább a sima Ohnet bámúlójává tette.

A képzőművészetek terén ugyanezzel a jelenséggel találkozunk: Regas a kedvenc szobrásza a császárnak, a ki legújabb művével I. Vilmos császár emléksobrával a fentebbi magyarázatot igazolja. Az idén láttam e szobrot. A királyi kastélynak a Schlossfreihait-re és a kisebbik Spreedra néző homlokzata előtt áll. Grandiózus egy mű, kicsit nagyon is grandiózus, nemcsak a tér szűk volta miatt, amely nem engedi, hogy az ember a megfelelő, határozott nézőpontot kiválassza. De nagyon lármás az a szobor és ez ellenkezik az előkelő ízléssel. Ordító, fogvicsorgató oroszánok várnak támadó állásban, karmaik alatt zsákmányul ejtett ágyukon, zászlókon, fegyvereken. Odébb újra szaronyok merednek ki a talapzattól, ágyugolyók s egyéb hadi emblemak. S felett I. Vilmos, szerény, komoly uralkodó lovas alakja, egyszerű gyalogsági ruhában. Bizony az szép ember, a ki az 1861—70-iki borzasztóan szép győzelme után is csak azt táviratozta népeinek: „Mily fordulat Isten végzéséből“ — bizony az nem lenne meglepődedve dicsőségének ily hangos megörökítésével. Hisz a császári székvarosban ugys annyi emléke van azoknak, a tagadhatatlanul dicső napoknak!

Nem volt ily szerencsés egy másik nagy mű létesítője, értem Wallot, az új országház építője. A monumentális épület elég impozáns, csak kupolája vész el, de ösmeretes róla a császár elítélő nyilatkozata.

A festők közül többre becslí a császár Parlaghly Vilhmát és a régi csataképfestőket, mint Lenbachot vagy Stuckot. Már az nagyon jól esett a németeknek, hogy a császár a 80 éves Menzelt, a realizmus atyamesterét, mily kitüntetve ünnepelte, pedig az nemcsak Nagy

Frigyes favolya-estélyét festette meg, hanem a szerencsétlen márciusi napokat is 1848-ból. Ismeretes, hogy a császár is fest, leginkább tájképeket a tengerről északi utazásairól s ideákat ad szimboliztikus rajzokhoz Knackfuss udvari festőnek. Ilyen az, melyet „Európai népek egyesüljeteleg legszebb javaitok védelmére“ czimvel látott. Et: az európai buddhisták ezen meg zokon vették, hogy a sötétség szürny-szellemeként rajta Gautama királyfi, a buddhizmus alapítója szerepel.

A tudomány emberei, a kik, ha pártokra oszlanak is, kevesebb szenvedélyességgel pártoskodnak, mint az érzékeny írók és művészek, jobban méltányolják a császár tudományos törekvéseit. Hogy II. Vilmos nemcsak a katonai tudományok érdeklik, fényes tanúsága volt például, a mikor Röntgenel magánélőadást tartatott az X-sugarakról és sajátkezűleg tüzte fel a tudósok a koronarendet.

A Röntgen-sugarak betekintést engednek a tudomány jövőjébe s ebben a nyugtalan, ellentétes áramlatokkal teli jelenben oly jól esik mindaz, a mi megnyugtató jövővel biztat. II. Vilmos szívvel, lélekkel barátja az ilyen prespektíváknak s azok kedvéért még a természet jelenségeiben is szimbólumokat lát. Ösmeretes az északkelet-tengeri csatorna megnyitások tartott beszéde. Büszke örömmel utalt a természet kedvezésére. S csakugyan a haragos eget abban a perczben törte át a nap, a mikor a császári hajó átvágta a csatornát elzáró láncot s a vezénylőhidon napsugarak aranyolták be II. Vilmos főhéher köpenyegbe burkolt hatalmas alakját és ezüst sisakját.

Reinéljük mi is, hogy a félreértések az energikus uralkodó és népe közt, a melyek fenforgását a társadalmi téren korántsem azért hoztuk fel, hogy kritizáljunk, hanem csak, hogy konstatáljunk, mindinkább eloszlanak. Mert, ha a császár nem is hangoztatja azt az elbizakodott szót, a melyet I. Lajos bajor király, hogy tudniillik: „A művészet én vagyok Münchenben“ mégis bántó az, ha a császár és népe nem értik meg egymást, még ha a szellemi világ nem oly vitális kérdéseiben is fordul elő a diszsonánzia.

Dr. W. Ö.

VEGYESEK.

[] Nagy Napoleon és Nagy Péter.

Nagy Napoleon megtartotta diadalmas beronulását a csárk koronázási helyére, Moszkvába. Egy ideig innen intézte a hadjáratot, de innen igazgatta a nagy francia birodalmat is. 1812. október 15-én volt, a mikor a Krempalotából azt a franciosorságu okiratot aláírta, mely a Comédie Nagyairesre vonatkozik. Ennél az alkalomnál nyilatkozott a drámai művészetéről is az a császár, a kinek saját élete is telve volt drámai mozzanatokkal. Azt mondotta, hogy szereti a tragédiát, a fenségesséket a milveneket Corneille alkotott... ekkor a császár lelke hirtelen Nagy Péter alakjánál állapodott meg... Nagy Péter — mondja Napoleon — minő drámát lehetne egy tehetséges költőnek, ennek a czárnak az életéből alkotni! Milyen szép látvány volna színpadon ez az ifju fejedelem, ki — miközben azt hitték róla, hogy frivol társaságban mulatozik — megcsinálta a 18 Brumaire-jét a maga módja szerint: a regens Zsófiát kolostorba küldötte és egy csapásra hadsereget, tengerészetet és fővárosát alkotott. Leszállt a polgári és katonai élet alsóbb köréibe és azt csinálta magából, a mit belőlem a sors s ez az, a miben egy más uralkodó sem hasonlít hozzá.

[] **Uralkodók passzója.** Viktória angol királynő magas kora mellett is kedvel és szorgalommal tanulja a hindu nyelvtant már több mint 10 esztendő óta Abdul Karim tanártól. Átálja, hogy mint India császárnéja nem érti hatalmas birodalmat nyelvet. A nyelvmestere, mikor udvarához jött, 23 esztendő fiatal ember volt, a ki mint írrok Agrában havonként 1 font sterlinget keresett. Most pedig Frogmore Cottage-ban lakik, a hol a szobák telve vannak az ajándékokkal, melyeket a hindu nyelvtanár kapott. A királynő szenvedélyvel folytatja tanulmányait és most már nem csak folyékonyan beszél hindu nyelven, hanem irthi is tud az ugynevezett perza jegyekkel. Egy másik uralkodó, Albert

monakói fejedelem kiváló előszeretettel foglalkozik természettudományokkal. Most mint halljuk, »Princess Alice« yachtján az azóri szigetektől délre fontos felfedezést tett. Több heti kutatás után felderítette, hogy ottan a tenger alatt egy fensík létezik, mely különösen alkalmas hasznos halak halászatára. Nem felfedezett helyre elvezetni, hogy az új felfedezést minél előbb kihasználják.

[] **A megénekelt miniszter.** Vajjon ki is énekelte volna meg valaha Perczel minisztert, ha a szerencsés véletlen össze nem hozza Hazafi Verei Jánossal. A nemzet dalnoka szokása ellenére Tatán akadt össze az excellenciás ural, a kinek verseit kántálgatta.

— Vegyen már egy pár verset, — nógatta Hazafi Verei János a minisztert az irodalom pártolására.

A miniszter, ki néhány főtiszt társaságában volt, magas figyelmére méltatta a vándor póctát és azt mondta neki:

— Veszek. János, ha tudsz nekem mondani egy rigmust.

Hazafi pózba vágja magát, végig nézi a minisztert és a kalapján akad meg a szeme, mire azonnal kipattant a vers:

Gyűrött a kalapod,
Inog az alapod.

A miniszter a verset megfelelő jutalomban részesítette az első póctáját azzal a megjegyzéssel, hogy a jövőben tartózkodjék a politikai célzásoktól, a kik hallották nagyot nevettek, az egyik tábornok pedig azt mondta:

— E szerint legközelebbre kormányválság várható?

[] **Athéni ásatások.** Évszázadok óta porladó romokban az ókori Athén büszkesége: a fényes Akropolis. A modern kor tudványó emberei pedig nem rettennek vissza semmi akadálytól és nemes ambícióval igyekeznek ismét helyreállítani azokat a megbecsülhetetlen értékű műremekeket, melyeket a sok rettentő háború, meg az idő vasfoga porba döntött. A görög archaeológiai társulatnak sikerült az anaphisták városrészét, az Akropolis északnyugati lejtőjén megvásárolnia s ez által válik majd lehetségessé az ásatásokat folytatni és az Akropolisnak ezt a részét megismerni. Már évek hossza sora óta laktak azon helyen az anaphi-szigetéről bevándorolt zömvevek s csak úgy sikerült őket eddigi városrészük elhagyására bírni, hogy más területet jelöltek ki a számukra, a hol zavartalanul élhetnek tovább is ési szokásaik szerint. Majd ha az átköltözés megtörtént, akkor az egyesült görög és francia tudósok megkezdhetik az ásatásokat. De akkor majd arról a magas bátyafokról, melyet Amália királynő »Bellevue«-nek nevezett el, hiába fogja a kutató szem azokat a kockaalakú kis házikókat keresni, melyek

lapos teteje terraszt képez s milyenek azelőtt az ókorban az Anaphi-szigeten voltak láthatók. Így a szegény anaphisták folytonosan bolyanganak egyik helyről a másikra már századok óta a leigázott vagy pedig a szabad Görögországban.

[] **A flegmátikus férj.** A yankee-nál nincs flegmátikusabb ember. A minap megtörtént, hogy Los Angelesben, Californiában, John Bradbury ottani milliomosnak ifju és szép felesége egy fiatal Russell Ward nevű angollal megszökött. A férj egyáltalában sem hevült fel ezen a dolgon, válopert sem indított a hűtlen asszony ellen, hogy a házasság szentségét ily rút módon megtörte. Becsomagoltatta szépen a málháját, felült az expresszvonatra és Chicagóban fényleg meg is találta a szökevény szerelme-párt egy szállodában. A megretten pár reszkette várta a történéseket. Mister Bradbury azonban egész higgadtan megmagyarázta hűtlen nejeinek, hogy mennyivel előnyösebb volna reá nézve, ha inkább hazatér, mint kóbor életét folytatja a szeretőjével s végül kijelentette, hogy kész megbocsátani, ha most viszont a szeretőjét, Russel Ward urat csalja meg ő vele és visszaszökök Angelesbe. Ezt a tervet végre is hajtották. Russel Ward ismét látván, hogy egyedül van, üzöbe vette a házaspárt, de utközben meggondolta a dolgot és a Chicago-North-Western vasut vonatjából kiugrott és szörnyet halt. A szeretőt hamarabb volt lehetséges a flegmából kihozni mint a férjét.

Közgazdaság.

A gazdák tőzsdéje.

A Magyar Gasdák Szemléjének sajtó alatt levő szeptemberi füzetéből közöljük a következőket: A berlini gabonakereskedők és tőzsdéi ügynökök tudvalevőleg ujt huznak a kormány intézkedéseinek, melyekkel a spekuláció tulkapásainak határt szab, inkább nem járnak börzére; titkos börzéiket a kormány bezáratvao, most levélbelileg és telefonon üzik kártékony működésüket. A sztrájknak az a következménye, hogy börzei hivatalos árjegyzés nincs. A mezőgazdasági kamarák végleg lezámoltak a spekulációval. Felhasználták a sztrájkot és ezalatt megcsinálták a gazdák központi árjegyző állomását. Erre nagy lett az ijedelem a különböző gabona-bizományi és tőzsdéi irodákban. A spekulánsok azt kezdték hiesztelni, hogy a gazdák árjegyzési nem alkalmasok, nem megbízhatók, nem különböztetik meg kellően a sokféle gabonát stb.

A fölmerült híresztelésekkel szemben most a *Centralstelle der preussischen Landwirtschaftskammer* hírdetést tett közzé, melyben a közönséget az árjegyzés természetéről felvilágosítja.

A jegyzés három szakaszban történik. Az első szakaszban foglaltatnak azok az árak, a melyek németország egyes kamarái területén előfordult; effektív kötéselnél följegyeztettek. Az értesítéseket a szászakra menő bizalmi férfiak, az érdekeltek eladók, a szövetségek és a vásári biztosok küldik be. Az adatok megbízhatóságához szó nem fér. A második szakaszban a jegyzés oly minőségek szerint történik, melyeknek fajsulya meg van állapítva pl. a buza 75.5 kgr., a rozs 71.2 kgr., az árpa 57.3 kgr. és a zab 45 kgr. suly alapvétele mellett hektoliterenkint. Ezek az árak már a nagyban való kereskedés képét nyújtják. Ezek között a hadügyi kormány részére teljesítendő szállítások is. Az árakat megbízható kereskedők, molnárok és közhivatalok közlik. Legérdekesebb a harmadik csoport. Ugy látszik ez fajt legjobban a spekulánsoknak. Ez egészen új intézmény. Saját eredeti táviratok útján közlik a világpiacon árait. Fajsuly szerint tonnáként számítva. Ilyen értesítést eddig azek költséges volta miatt csak a legnagyobb kereskedő házak szerezhettek és azokat persze titokban tartották. Most mindenki áttekintheti az átalakulást és ahoz alkalmazhatja eljárását. Most a gazda áttekintheti a helyi piacot, az egyenletes áruval dolgozó kereskedelmi üzleteket és a világ gabonavásárlját. Ez utóbbiaknál még említett érdemel, hogy minden külföldi ár a *utalé* és a *pénz árfolyama* szerint át van számítva *márkára és illetve viszonyítva van a berlini piacéhoz.* Ebből mindenki áttekintheti a gabonakereskedelem fluktuációját és levonhatja belőle a következtetést.

Az igazgatóság reméli, hogy ez új rendszerű és egyedül helyes gabona árjegyzés nemcsak a gazdákat, hanem a tisztességes kereskedőket és malmokat is ki fogja elégíteni. Ime ez érték el a spekuláció emberei macacszkodásukkal. A kezdet meg van. Ma még csak Berlinben jegyeznek igaz árakat és nyujtanak tájékoztatást a gabonapiac valódi helyzetéről, de reméljük, hogy nemsokára következnek a többi világpiacon is. Mire a spekulánsok beadják a derekukat és vissza akarnak térni a börzére, a közönség a jobbat megtanulva és megszokva nem is veszi róluk tudomást. Sic transit Gloria mundi!

Alulírott tudatom a n. é. közönséggel, hogy már megérkeztek a legújabb divalú angol és brüni szöveteim, melyekből a legnagyobb választék áll rendelkezésre.

Papi öltönyök, polgári öltözékek és egyenruhák

a legjutányosabb áron készíttetnek

ugy a helybelieknek, mint a vidéki megrendelőknék. Az igen tisztelt vevő közönség pártfogását kéri

HORNİK ADÁM férfi-szabó,
Székesfejervár, Nádor-utca 7. sz.

HIRDETÉSEK

felvételnek

kiadóhivatalunkban

Kigyó-utca 9. szám alatt

a legjutányosabb árban.

CSÁSZÁR ILMA

NŐI DIVATTERME

SZÉKESFEJÉRVÁR ** KOSSUTH-UTCZA 20. SZ.

Van szerencsém a m. t. hölgyközönséget tisztelettel értesíteni, miszerint bécsi bevásárlásomból visszatértem s raktáram már teljesen be van rendezve a legújabb és legegységesebb

őszi- és téli- hölgy-kalapokkal

a legfinomabbtól a legolcsóbbig.

Különösen nagy választékban

párisi és bécsi **MODELL KALAPJAIMAT** bátorodom becses figyelmükbe ajánlani. Ugyszintén gyermekkalapokkal és fűkötőkkel igen szép választékban s nagyon jutányosan szolgálhatok.

GYÁSZKALAPOK RAKTÁRON VANNAK.

Miután magamat a m. t. hölgyközönség szives pártfogására ajánlom, egyszersmind biztosítom, hogy olcsó árain s a legszolidabb pontos kiszolgálásom által igyekezem az eddig tapasztalt bizalmat a jövőben is kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel **CSÁSZÁR ILMA** divatárúsnő.

Szabó üzlet

Székesfehérvárott, Kossuth-utca 4. sz.

Alulírott ajánlja a n. é. közönség becses
figyelmébe dúsan berendezett raktárát**hazai, angol, francia * * * ***
*** * * * és brüni szövetekből.**

Készít

katonai, papi és polgári öltönyöket
a legjutányosabb árért

s a legutolsó divat szerint.

A n. é. közönség becses pártfogását
kérve maradtam kiváló tisztelettel

Szirkovits András u. G. M.

RODE IMREUri és női divatüzlete Székesfehérvárott,
Nádor-utca 17. szám.A mélyen tisztelt vevő közönség b.
figyelmét bátorítok felhívni az alant
felsorolt árukra, melyek új üzletemben
nagy választékban legjobb minőségben
olcsó árakon szerezhetők nálam be, u. m.:**Férfi kalapok:**férfi kemény kalap fekete 2- 3- 3-50
férfi puha kalap színes 1-50 1-80 3-
férfi puha kalap fekete 1-60 1-80 3-
férfi puha kalap Loden 1-20 1-50 1-80
gyermek kalap minden színben 75 től 1-50**Férfi sifon ing:**sima elővel gallér nélkül 1-20 1-50 2-
szeg. elővel gallér nélkül 1-50 1-80 2-20
himzett „ gallér nélkül 1-80 2- 2-40
batiszt „ gallér nélkül — — 2-20
selyem „ gallér nélkül — 2-20 3-
férfi gallér fehér és színes 12 drb 2 frt.
férfi kézelő fehér és színes 12 pár 4 frt.
Creton gy. ing gallérral —90 1-20 —
sifon gallér nélkül 1- 1-20 —
férfi lábra való köpเปอร์ —80 1- 1-20
férfi lábra való atlas damask 1-30 1-60**Zsebkendők:**tél vászon színes széllel 1-20 1-50 1-80
czerma vászon színes széllel 2-40 3- 3-60
fehér vászon és batiszt 3-50 4-50 5-50
gyermek Clott esernyő —90 1- 1-20
férfi Clott esernyő 1- 1-20 1-50
félselyem esernyő 1-80 2- 2-20**Reklam nyakkendők:**Legdivatosabb formákban 15, 20, 26 kr
Legdivatosabb form. selyem 30-tól 1-50**Bőrkeztük, elismert legjobb**
gyártmányuférfi- és női- minden létező színek-
ben párja **1-20 frt.**Nagy választék férfi, női és gyer-
mek-harisnyákban, továbbá válfüzők,
csipkék, szallagok, kötő és horguló
pamutok, csipke függönyök és min-
den e szakmába vágó rövidáru cik-
kekben.**MAGYAR FÖLDHITEL**
BUDAPEST, Nemzeti színház bérpalotája,
VIII. ker., Kerepesi-ut 5. szám.

A j á n l

3 1/2 és 4 %-os jelzálogkölcsönöketföldbirtokra, házakra, a fővárosban és a
vidéken, a becsérték 50, illetve 70 %-osmegterheléséig. Továbbá birtokparcellá-
zásokat, telepítéseket, talajjavítási kölcsö-
nöket az ide vonatkozó 1897. év törvény-
cikk alapján. — Kimerítő prospektus ki-
vánatra postafordultával meg.**MAGYAR FÖLDHITEL**Budapest, Nemzeti Színház bérpalotája,
VIII. Kerepesi-ut 5. szám.**„KEGYELET“**az »Első hazai cs. és kir. érczkoporsó-gyár« temetkezési vállalata,
Sz.-Fehérvár, Kossuth-utca Dieterich-féle ház.

Van szerencsém szíves tudomásul hozni, hogy

„KEGYELET“ ezim alatt

egy a jelenkor minden igényeinek megfelelő

TEMETKEZÉSI VÁLLALATOTrendeztem be, hol is úgy a helybeli mint a vidéki tisztelt gyászoló kö-
zönségnek minden e szakmába vágó cikkeket **gyári áron**
bocsájtok rendelkezésére.Raktáron tartok a legegyszerűbb fakoporsóktól a legdiszesebb
érczkoporsókig mindentéle árban. — Továbbá szemfedeleket, lepedőket,
párnákat, szóval teljes berendezést a temetkezéshez szükséges kellekekből.**Nagy raktárt tartok legszebb kivitelű művirág, érc és örökzöld koszorúkból.**Elvállalok úgy helyben mint vidéken teljes temetkezések rende-
zését, kápolnák, szobák behuzását stbRendkívüli olcsó árban bocsájtom a gyászoló családok rendelkezésére
egy helyben mint vidéken saját dísz gyászkozsijaimat, (halottas kocsit) és
pedig a következő árakon:Egy díszes 8 oszlopos fekete ezüstös gyászkocsi helyben 2 lóval **4 frt.**Egy díszes kék ezüstös gyermek gyászkocsi helyben **3 frt.**Továbbá rendelkezésére áll még a gyászoló családoknak egy igen díszes
üveges fekete ezüstös gyászkocsi és igen díszes fehér aranyozott üveges
gyermek gyászkocsi a megfelelő testőrség és kapussal. — Hulla szál-
litását az ország és külföld minden irányában elvállalom.

Magamat a t. gyászoló családok szolgálataiba felajánlva maradok kiváló tisztelettel

GEBAUER KÁROLY,

az „Első hazai cs. és kir. szab. érczkoporsó-gyár“ tulajdonosa.

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legújabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhákminden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó
cikkék, valamint

ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegekben. —

LÖWY ADOLF * * * * *
*** * * * * SZ.-FEHÉRVÁR.**

(Felmayer mellett.)